

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 13/2004 rd

Regeringens proposition om godkännande av konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen samt till lagar om hur vissa projekt som påverkar användningen av miljö skall handläggas i ett inlösningsförfarande och om ändring av kärnenergilagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 februari 2004 en proposition om godkännande av konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen samt till lagar om hur vissa projekt som påverkar användningen av miljö skall handläggas i ett inlösningsförfarande och om ändring av kärnenergilagen (RP 165/2003 rd) till miljöutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet, lagutskottet, jord- och skogsbruksutskottet och ekonomiutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till miljöutskottet.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet, ekonomiutskottet, lagutskottet och jord- och skogsbruksutskottet lämnat utlåtanden (GrUU 15/2004 rd, LaUU 11/2004 rd, JsUU 12/2004 rd och EkUU 17/2004 rd) om ärendet. Utlåtandena ingår som bilagor till betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- utrikesminister Erkki Tuomioja och lagstiftningsråd Päivi Kaukoranta, utrikesministeriet
- lagstiftningsråd Mika Seppälä, justitieministeriet
- regeringsråd Kaisa-Leena Välipirtti, kommunikationsministeriet
- handels- och industriminister Mauri Pekkarinen, äldre regeringssekreterare Minna Hyttinen och överinspektör Maija-Liisa Ahokas, handels- och industriministeriet
- miljöminister Jan-Erik Enestam, konsultativ tjänsteman Tuomas Kuokkanen, regeringssekreterare Oili Rahnasto och överinspektör Johannes Leppo, miljöministeriet
- regeringsråd, juris doktor Pekka Vihervuori, högsta förvaltningsdomstolen
- överdomare Pekka Kainlauri, Vasa förvaltningsdomstol
- miljöexpert Pia Oesch, Energibranschens Centralförbund r.f. Finergy
- miljöjurist Kurt Hemnell, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK

- biträdande direktör Matti Viialainen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC
- avdelningschef Jukka Luokkamäki, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT
- projektansvarig Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund r.f..

Samband med andra handlingar

Det finns två U-ärenden och ett E-ärende om konventionen. Miljöutskottet har lämnat utlåtandena MiUU 5/2004 rd, MiUU 6/2004 rd och MiUU 7/2004 rd om ärendena.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, som ingicks i Århus, Danmark i juni 1998, samt ett förslag till lag om sättande i kraft av konventionen och de övriga lagförslag som hör samman med ärendet.

Syftet med Århuskonventionen är att var och en som hör till den nuvarande och till framtida generationer har rätt att leva i en miljö som är gynnsam för hans eller hennes hälsa och välbefinnande.

Parterna i konventionen ger allmänheten tillgång till information, rätt att delta i beslutsprocesser och rätt att få tillgång till rättslig pröv-

ning i miljöfrågor på det sätt som bestäms närmare i konventionen.

I propositionen ingår förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen, om hur vissa projekt som påverkar användningen av miljön skall handläggas i ett inlösningsförfarande och om ändring av kärnenergilagen.

Konventionen trädde i kraft internationellt i oktober 2001. För Finlands del träder den i kraft nittio dagar från dagen för deponerandet av Finlands godkännandeinstrument. Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs i förordningar av republikens president och statsrådet, samtidigt som konventionen träder i kraft för Finlands del.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig information finner utskottet lagförslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker propositionen och föreslår en ändring i lagförslag 2.

Århuskonventionen

Århuskonventionen bygger på den tionde principen i Riodeklarationen från FN-konferensen om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992. Princip 10 gäller allmänhetens rätt till delaktighet och tillgång till information. Konventionen innehåller delad kompetens med bestämmelser

som dels ingår i Europeiska gemenskapens behörighet, dels i medlemsstaternas behörighet. Konventionen har ratificerats av 27 stater. En av de största bidragande orsakerna till konventionen var att man vill säkerställa demokratin i de forna socialistiska staterna i Östeuropa.

Europeiska gemenskapen har redan antagit ett flertal ändringar i sin lagstiftning på grund av genomförandet av Århuskonventionen¹.

¹ Direktiv om allmänhetens tillgång till miljöinformation (2003/4/EG), ändring av MKV-direktivet och IPPC-direktivet (2003/35/EG).

För de återstående lagstiftningsändringarna lämnade kommissionen tre förslag i oktober 2003.² Utskottet har lämnat utlåtanden om förslagen tidigare.

Konventionen är indelad i tre grupper. I den första gruppen ingår tillgång till miljöinformation, i den andra allmänhetens rätt att delta i beslutsprocessen och i den tredje tillgång till rättslig prövning.

Århuskonventionen är en ny typ av miljööverenskommelser som kombinerar miljörelaterade rättigheter med de mänskliga rättigheterna. I sitt utlåtande går grundlagsutskottet in på konventionsbestämmelserna i relation till grundlagen och anser att bestämmelserna är betydelsefulla med tanke på det som föreskrivs i grundlagen om möjligheten att delta och påverka. I utlåtandet granskar grundlagsutskottet konventionen i relation till 20 § 2 mom. i grundlagen, där det föreskrivs att det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller sin egen livsmiljö. I förarbetena till översynen av de grundläggande fri- och rättigheterna framhålls att bestämmelsen också innebär ett i grundlag givet uppdrag att utveckla miljölagstiftningen så att människor får en större möjlighet att påverka beslut som gäller deras egen livsmiljö. Konventionsbestämmelserna om rätten till tillgång till information är inget problem med tanke på offentlighetsprincipen i grundlagens 12 § 2 mom. och bestämmelsen om rättslig prövning går i samma riktning som 21 § i grundlagen, framhåller grundlagsutskottet i sitt utlåtande.

Förslagen i propositionen

Enligt propositionen måste lagstiftningen preciseras i vissa fall. Propositionen innehåller en vanlig lag om sättande i kraft av de bestämmel-

ser i konventionen som hör till området för lagstiftningen (lagförslag 1), ett lagförslag om så kallade långsgående projekt (lagförslag 2) och ett förslag till lag om ändring av kärnenergilagen (lagförslag 3).

Dessutom innehåller propositionen ett förslag till två förklaringar om tolkningen som Finland kommer att lämna. Den första förklaringen gäller beslutsprocessen enligt kärnenergilagen. Vår lagstiftning innefattar ett förfarande med principbeslut av statsrådet i kärnkraftverksfrågor. Det innebär att statsrådet före tillståndsförfarandet fattar ett tillstyrkande principbeslut som läggs fram för riksdagen för fastställelse. Dessutom finns det särskilda bestämmelser om tillståndsförfarandet. I propositionen begär regeringen riksdagens samtycke till en förklaring om tolkningen av konventionen. Enligt förklaringen gäller tillgången till rättslig prövning, alltså rätten att överklaga, därmed inte ett förfarande med principbeslut enligt kärnenergilagen. Därmed kan inte heller riksdagens beslut i sådana frågor överklagas.

I den andra förklaringen säger Finland att tillgången till rättslig prövning enligt konventionen kommer att genomföras enligt finländsk lagstiftning. Detta innebär att den sökande har rätt att överklaga bara en gång trots att ett projekt kan behöva fler än ett tillstånd.

Miljöutskottet påpekar att vår lagstiftning är progressiv när det gäller frågorna i Århuskonventionen och redan nu huvudsakligen uppfyller konventionsbestämmelserna. Lagstiftningsreformerna är direkt kopplade till grundlagen som bildar plattformen för ett breddat deltagande för allmänheten i beslutsprocesser som gäller miljöfrågor. Mer insyn och större öppenhet har varit viktiga mål också i Finlands EU-politik och i internationellt samarbete. Ratificeringen av Århuskonventionen ligger därför i linje med Finlands nationella och internationella miljöpolitik.

Miljöorganisationernas rätt att söka ändring

För att Århuskonventionen ska kunna godkännas måste miljöorganisationerna ges rätt att söka ändring i beslut gällande verksamheter som av-

² Förslag till direktiv om tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (KOM(2003) 624 slutlig), förslag till förordning om hur Århuskonventionen skall tillämpas på Europeiska gemenskapens institutioner och organ (KOM(2003) 622 slutlig) och förslag till rådets beslut om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av Århuskonventionen (KOM(2003) 625 slutlig)

ses i bilaga I till konventionen. Hos oss har miljöorganisationerna redan besvärsmätt i fråga om de flesta verksamheterna. Rätt att överklaga myndighetsbeslut som givits med stöd av miljöskyddslagen har enligt 97 § 1 mom. 2 punkten i miljöskyddslagen (86/2000) en registrerad förening eller stiftelse vars syfte är att främja miljöskydd, hälsoskydd eller naturvård eller trivsels i boendemiljön och inom vars verksamhetsområde miljökonsekvenserna uppträder. Samma formulering finns i 17 kap. 1 § 2 mom. 2 punkten i vattenlagen (264/1961). Likartade bestämmelser som ger organisationer rätt att anförda besvär finns också i 191 § 2 mom. och 193 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999), 61 § 3 mom. i naturvårdslagen (1096/1996) och i 66 § 2 mom. i avfallslagen (1072/1993). När det gäller projekt enligt bilaga I i konventionen är organisationernas besvärsmätt i dagsläget främst förankrad i miljöskyddslagen och vattenlagen.

Vår lagstiftning uppfyller följaktligen redan kraven i konventionen med undantag för s.k. långsgående verksamheter, dvs. vissa kraftledning, rörledning för transport av gas och olja samt järnvägar för fjärrtrafik. För att tillgodose konventionens krav och undanröja denna minimala brist föreslår regeringen i 5 § i lagförslag 2 att även en registrerad förening eller stiftelse vars syfte är att främja miljöskydd, hälsoskydd eller naturvård eller trivsels i boendemiljön ska ha rätt att anförda besvär över inlösningstillstånd som meddelats för sådana projekt.

Miljöutskottet har uppmärksamgjorts på att det i tolkningsanvisningarna för Århuskonventionen står att myndigheterna i de ratificerande staterna ska ge medborgare och organisationer i andra länder tillgång till miljöinformation samt rätt att i domstol få sin sak prövad och att detta också ska gälla organisationer med säte i ett annat land. Dessutom har det påpekats för utskottet att besvärsmätten skulle utvidgas avsevärt om rätten att söka ändring breddas på föreslaget sätt.

Farhågorna att besvärsmätten utvidgas avsevärt är enligt miljöutskottet grundlösa. Utskottet instämmer i lagutskottets bedömning att Århuskonventionen bara kräver mycket små ändringar i vår lagstiftning. De föreslagna bestämmelser-

na om miljöorganisationers tillgång till rättslig prövning tillför inte vår gällande lagstiftning något nytt och betydelsefullt. Bedömningen bygger framför allt på att konventionen inte förutsätter att organisationerna ska ha obegränsad tillgång till rättslig prövning.

Enligt artikel 3.9 i konventionen ska organisationerna ha tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor utan att bli diskriminerade på grund av sitt registrerade säte eller sin huvudsakliga verksamhet.

Utskottet menar att miljöorganisationers tillträde till rättslig prövning kan begränsas i nationell lagstiftning så länge begränsningarna inte är diskriminerande enligt konventionen. Finland har i sin nationella lagstiftning inte någon skyldighet att medge en utländsk miljöorganisation tillträde till rättslig prövning bara på den grunden att organisationens geografiska verksamhetsområde också omfattar Finland. I lag kan det krävas att organisationen bevisar en konkret rättslig koppling både till Finlands territorium och den överklagade verksamheten. En koppling av detta slag kan avse t.ex. att organisationen har verksamhet i Finland eller att organisationens verksamhet avser att täcka de intressen som det överklagade projektet handlar om. Nuvarande villkor för besvärsmätt kan alltså fortfarande tillämpas. Utskottet anser med hänvisning till det ovan sagda att ratificeringen av konventionen inte utvidgar de materiella grunderna för besvärsmätten utan att nuvarande villkor fortfarande kan tillämpas.

Miljöutskottet håller med lagutskottet om att bestämmelserna om organisationers besvärsmätt inte är enhetligt formulerade och inte bildar något logiskt system. Miljöutskottet anser att konventionen gör det desto nödvändigare att bedöma vilka möjligheter det finns att samordna och systematisera bestämmelserna om rättslig prövning.

Fler eller färre besvär

Det är möjligt att den utvidgade besvärsmätten betyder fler besvär, anser grundlagsutskottet i sitt utlåtande. I rätts- och förvaltningspraxis

finns det vissa tecken på att behandlingstiderna i miljöfrågor på grund av den utvidgade besvärsmöjligheten kan bli oskäligt långt utdragna, inte minst i projekt som kräver flera olika tillstånd. Därför uppmanar grundlagsutskottet regeringen att ge akt på hur den utvidgade besvärsrätten inverkar på de totala behandlingstiderna i miljöfrågor och i förekommande fall vidta åtgärder för att förkorta dem. Jord- och skogsbruksutskottet har fäst sig vid samma sak i sitt utlåtande.

Lagutskottet däremot tror inte att besvären kommer att öka nämnvärt trots organisationernas utvidgade tillträde till rättslig prövning på grund av konventionen. På det tyder bl.a. att organisationerna enligt en utredning som justitieministeriet gett ut i år just inte har utnyttjat den utvidgade rätt markanvändnings- och bygglagen ger dem att söka ändring i den kommunala planläggningen. Det oaktat anser lagutskottet det viktigt att den totala tiden för behandling av miljöärenden uppmärksammas och ser positivt på att justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp kring frågan.

Miljöutskottet anser det ytterst viktigt med ett fungerande rättsskydd och menar att regeringen bör ge akt på hur den utvidgade besvärsrätten inverkar på de totala behandlingstiderna i miljöfrågor och i förekommande fall vidta åtgärder för att förkorta dem. Men, framhåller utskottet, det finns ingenting i tillgänglig information som tyder på att ratificeringen av konventionen skulle leda till avsevärt fler besvär (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

I regeringsprogrammet finns en utfästelse om en utvärdering av rättssäkerheten i markanvändnings- och byggfrågor. Vidare ska det enligt regeringsprogrammet utredas om behovet av besvär kan reduceras genom lagändringar och andra medel och handläggningen av överklaganden göras snabbare. Miljöministeriet har utifrån regeringsprogrammet låtit göra en utredning om benägenheten att överklaga detaljplaner. Preliminära resultat från utredningen pekar på att benägenheten att överklaga ärenden enligt markanvändnings- och bygglagen inte har ökat och att organisationer knappt alls utnyttjat den utvidgade besvärsrätten. Dessutom har en arbetsgrupp

inom justitieministeriet undersökt möjligheterna att snabba på handläggningen av besvär. Miljöutskottet ansåg i sitt betänkande (MiUB 7/2004 rd) att arbetsgruppens förslag var motiverade och ett steg i rätt riktning och menade att förslagen bör omsättas snabbt för att nödvändiga lagförslag ska kunna beredas och läggas fram för riksdagen. I betänkandet understryker utskottet också vikten av att trygga adekvata resurser för att handläggningstiderna ska kunna förkortas.

Miljöutskottet noterar i likhet med jord- och skogsbruksutskottet med tillfredsställelse att justitieministeriet i början av maj tillsatte en förvaltningsövergripande arbetsgrupp. Gruppen ska följa upp åtgärderna att försnabba handläggningen av besvär med stor relevans för samhället eller områdesutvecklingen.

Lagförslaget om långsgående verksamheter (lagförslag 2)

Regeringen föreslår en lag om hur vissa projekt som påverkar användningen av miljön ska handläggas i ett inlösningsförfarande (lagförslag 2). Frågan om planering, placering eller byggande av s.k. långsgående verksamheter avgörs inte i något särskilt tillståndsförfarande och därmed har det inte heller ordnats med någon särskild besvärmöjlighet.

Projekt som omfattas av lagens räckvidd gäller t.ex. kraftledningar ovan markytan med en spänning av minst 220 kilovolt och en längd av mer än 15 kilometer. Lagen tillämpas också på rörledningar för transport av gas, olja eller kemikalier med en längd av mer än 40 kilometer och en diameter på mer än 800 millimeter. Dessutom hör järnvägar för fjärrtrafik till det slag av långsgående verksamheter som avses i lagen. I 4 § i lagförslag 2 i propositionen föreskrivs att sådana projekt inte får genomföras utan inlösningsstillstånd.

Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att regleringen har grunder som är acceptabla med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna men att den i ett proportionalitetsperspektiv förefaller tung, inte minst eftersom förslaget en-

ligt propositionens motivering och lagförslaget rubrik avser att göra hela inlösningsförfarandet obligatoriskt. Enligt grundlagsutskottets mening bör förslaget preciseras för att tydliggöra att det bara handlar om att inlösningsstillstånd — inte hela inlösningsförfarandet — är obligatoriskt.

Miljöutskottet anser att den föreslagna 4 § om obligatoriskt inlösningsstillstånd inte förutsätter att den som får tillstånd nödvändigtvis måste söka förrättningsförordnande för inlösningsförfarande utan att det också efter beviljat tillstånd ska vara möjligt att avtala om inlösningsersättningar. För att bestämmelsen ska kunna preciseras såsom grundlagsutskottet kräver föreslår miljöutskottet att rubriken för det andra lagförslaget ändras såtillvida att hänvisningen till inlösningsförfarande stryks och att där bara hänvisas till ett inlösningsstillstånd. Genom en sådan ändring av rubriken klarläggs det att det bara handlar om obligatoriskt inlösningsstillstånd.

Behovet att utveckla lagstiftningen

Regeringen framhåller i propositionen (s. 11/I) att det andra lagförslaget om långsgående verksamheter avser att uppfylla konventionens krav fram till dess att vi får en särskild tillstånds- och planeringslagstiftning för de verksamheter som lagen avser. Det betyder att lagen i princip är en tillfällig lösning. Miljöutskottet noterar att det behövs en tillfällig lösning för att man ska få tillstånd den lagstiftning som konventionen kräver, men att det av flera olika skäl är problematiskt. Problemet med en tillfällig lösning är att det i inlösningslagen inte finns någon hänvisningsbestämmelse till naturskyddslagen, med undantag av bestämmelser om prövning av miljöhänsyn som ändringssökande kunde grunda sig på. Inlösningslagen reglerar i första hand inlösningsförhållandet mellan inlösaren och dem som överlåter egendom, inte miljökonsekvenser generellt. Därmed är det enligt miljöutskottet motiverat att det bereds lagstiftning om olika slag av verksamheter, som vägar och järnvägar. Ett förslag till landsvägslag har redan lämnats till riksdagen (RP 17/2004 rd). Enligt utskottets me-

ning bör regeringen bereda lagar om alla s.k. långsgående verksamheter för att de nödvändiga materiella besvärsgrunderna ska kunna tas in i de behöriga lagarna (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

Förslaget till ändring av kärnenergilagen (lagförslag 3)

I propositionen ingår ett förslag till ändring av kärnenergilagen (990/1987). Konventionens krav på tillgång till rättslig prövning för organisationer i projekt som kräver flera olika tillstånd tillgodoses i förfaranden enligt markanvändnings- och bygglagen. Ett undantag från detta är dock om en kärnanläggning är tänkt att bli placerad i anslutning till ett redan existerande kärnkraftverk. För att rätta till denna brist i besvärsrätten föreslår regeringen att kärnenergilagen ändras. En kärnanläggnings miljötillstånd är inte heltäckande i och med att miljöskyddslagen inte tillämpas på förebyggande av skadeverkningar orsakade av strålning till den del det bestäms om detta i kärnenergilagen eller strålskyddslagen (2 § 2 mom. i miljöskyddslagen). Vid tillståndsprövning enligt miljöskyddslagen utreds framför allt värmeutsläppen från en kärnanläggning till följd av att kondensvatten leds ut i vattendragen, men frågan om strålning behandlas inte i samband med miljötillstånd. För våra två befintliga kärnkraftverk finns det redan detaljplaner som möjliggör tillbyggnad (RP 165/2003 rd, s. 10). Det behövs därför inte någon ny detaljplan för tillbyggnad och då tillgodoses inte heller organisationernas tillgång till rättslig prövning av detaljplanerna, vilket markanvändnings- och bygglagen ger möjlighet till. Därför är den föreslagna ändringen lämplig enligt utskottets mening.

I den föreslagna 75 a § föreskrivs att en registrerad förening eller en stiftelse vars syfte är att främja miljöskydd, hälsoskydd eller naturvård eller trivseln i boendemiljön och inom vars verksamhetsområde miljökonsekvenserna uppträder rätt att anföra besvär över de statsrådsbeslut om tillstånd att uppföra kärnanläggning som avses i 18 och 19 §. Besvärsrätten gäller bara de kärnan-

läggningsprojekt om vilka en ansökan om ett principbeslut lämnas till statsrådet efter det att lagen har trätt i kraft. Därmed gäller denna besvärsmätt inte principbeslutsförfarandet enligt kärnenergilagen och möjliggör inte heller besvär över ett beslut som riksdagen fattat i detta förfarande. Av propositionen framgår (s. 28/II och s. 44/II) att Finland har för avsikt att lämna en förklaring om detta i samband med godkännandet av konventionen.

Det är nödvändigt att lämna två tolkningsförklaringar i samband med att konventionen antas, anser utskottet. Den första gäller förfarandet med principbeslut enligt kärnenergilagen. Enligt den anser Finland att bestämmelserna om ny prövning i artikel 9.2 inte behöver tillämpas i det skede av beslutsprocessen då statsrådet fattar ett principbeslut som riksdagen kan anta eller förkasta, om bestämmelserna i artikel 9.2 blir tillämpliga i ett senare skede av beslutsprocessen för ett projekt. Den andra tolkningsförklaringen gäller projekt som kräver flera tillstånd, dvs. projekt som enligt lag förutsätter flera successiva tillståndsbeslut. Enligt den andra förklaringen anser Finland att varje part i enlighet med sin nationella lagstiftning ska avgöra på vilket stadium ny prövning i materiellt eller processrättsligt hänseende ska kunna begäras med stöd av artikel 9.2 avseende ett beslut, en handling eller en underlåtenhet som faller under bestämmelserna i artikel 6.

Konventionens ikraftträdande

Enligt ikraftträdandebestämmelsen träder konventionen i kraft 90 dagar från den dag då det 16:e ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet deponerades hos FN:s generalsekreterare. Konventionen trädde i kraft internationellt den 30 oktober 2001. Den har ratificerats eller antagits av åtminstone 12 medlemsstater i EU. För Finlands del träder konventionen i kraft 90 dagar från den dag då Finland deponerade ratifikationsinstrumentet. Lagarna i propositionen ska sättas i kraft genom förordning av statsrådet samtidigt som konventionen träder i kraft.

Ekonomiutskottet kräver i sitt utlåtande att konventionen och lagarna för Finlands del sätts i kraft först när en klar majoritet bland EU:s medlemsstater har ratificerat eller antagit konventionen. När betänkandet blir klart har tretton EU-stater antagit konventionen, alltså en majoritet av medlemsstaterna, påpekar miljöutskottet. Vidare understryker miljöutskottet att alla de medlemsstater som ännu inte har antagit konventionen har initierat sina godkännandeförfarande. Dessa medlemsstater och gemenskapen kommer alltså att besluta om ratificering och antagande inom den närmaste framtiden.

Med hänvisning till det ovanstående anser miljöutskottet att det inte finns någonting som hindrar att konventionen antas. För Finland är det till fördel om konventionen antas eftersom Finland efter att ha ratificerat konventionen fullt ut kan delta i parternas sammanträden och utöva sitt medinflytande över tillämpningen av konventionen. Det är viktigt att Finland ser till att också de övriga parterna iakttar konventionen.

Ekonomiutskottet anser att Finland bör överväga möjligheten att frånträda konventionen om rätten att överklaga missbrukas till den grad att projekt fördröjs, investeringar och sysselsättning försvåras och sådan ekonomisk skada orsakas som urholkar näringslivets konkurrenskraft. Miljöutskottet påpekar att konventionen innehåller en sedvanlig bestämmelse om frånträde. Den tillåter att Finland när som helst efter utgången av tre år från den dag då konventionen trädde i kraft för Finland frånträder konventionen. Att döma av utfrågningen av de sakkunniga är det osannolikt att det skulle tillstöta så allvarligt missbruk att ett frånträde skulle komma i fråga.

Förslag till beslut

Utskottet föreslår

att riksdagen godkänner den i Århus den 25 juni 1998 ingångna konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i

miljöfrågor till den del konventionen hör till Finlands behörighet,

att riksdagen godkänner att två förklaringar lämnas enligt regeringens förslag,

att lagförslag 1 och 3 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 2 godkänns enligt regeringens proposition, utom lagrubriken som godkänns med följande ändring (Utskottets ändringsförslag) och

att två uttalanden gpdänns (Utskottets förslag till uttalanden).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om inlösningstillstånd för vissa projekt som påverkar användningen av miljön (utesl.)

Utskottets förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp den samlade handläggningstiden för miljöärenden och i förekommande fall utökar resurserna för administrationen för att handläggningstiderna ska förkortas och rättssäkerheten tillgodoses på behörigt sätt.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att det ska införas lagstiftning om så kallade långsgående projekt där det också kan ingå nödvändiga materiella besvärsgrunder.

Helsingfors den 15 juni 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Satu Hassi /gröna
medl. Susanna Haapoja /cent
Hanna-Leena Hemming /saml (delvis)
Rakel Hiltunen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Antti Kaikkonen /cent (delvis)
Inkeri Kerola /cent
Mikaela Nylander /sv

Heikki A. Ollila /saml (delvis)
Eero Reijonen /cent (delvis)
Säde Tahvanainen /sd
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst
Ahti Vielma /saml
Pia Viitanen /sd
ers. Esko Ahonen /cent (delvis)
Hannu Hoskonen /cent (delvis)
Esa Lahtela /sd (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.